

LANGUAGE POLICY AND ITS INFLUENCE ON FOREIGN LANGUAGE AS A FACTOR FOR BUSINESS SUCCESS

JEZIČNA POLITIKA I NJEN UTJECAJ NA STRANI JEZIK KAO ČIMBENIK POSLOVNOG USPJEHA

MIROSAV, Zoran

Abstract: *This paper considers the foreign language knowledge as a factor that can contribute to business success. Multilingualism is one of the main goals of the European Union's language policy, and it is setting a standard of individual multilingualism, which is essential for sophisticated communications at the European level. Within the process of foreign language education, an important role has Croatian language policy, precisely because it is establishing the guidelines for foreign language teaching. The individual multilingualism and its role in increasing the employment possibilities in Croatia and EU member states will be considered. The paper will explore the "diversity" concept of the European Union language policy and the current condition of foreign language choice in all segments of education in Croatia.*

Keywords: *foreign language, multilingualism, language policy, employment*

Sažetak: *Ovaj rad razmatra poznavanje stranog jezika kao čimbenika koji može pridonijeti poslovnom uspjehu. Pritom se pristupa osvjetljavanju trenutne situacije u Hrvatskoj glede poučavanja stranih jezika. Višejezičnost je jedan od glavnih ciljeva jezične politike Europske Unije, te kao takav postavlja standard individualne višejezičnosti, koji je nužan za sofisticiranu komunikaciju na europskom nivou. U sklopu poučavanja stranog jezika, važnu ulogu ima jezična politika Hrvatske, jer upravo ona donosi smjernice za školstvo, po kojima se podučava strani jezik. Razmotrit će se što je to individualna višejezičnost, i kako ona može poslužiti povećanju šansi za zaposlenjem u Hrvatskoj, te unutar članica EU. Rad će se dotaknuti „diversity“ koncepta jezika EU-a i trenutne situacije izbora stranog jezika u Hrvatskoj u svim segmentima školovanja.*

Ključne riječi: *strani jezik, višejezičnost, jezična politika, zapošljavanje*

Authors' data: Zoran Mirosav, prof., Veleučilište u Požegi, Požega, zmirosav@vup.hr

1. Uvod

„Sprachen sind das Tor zur Welt.“ Jezici su vrata svijetu.

U današnjem vremenu jezik odnosno strani jezik imaju važnu ulogu u životu i uspjehu svake osobe. Počevši od učenja jezika u ranom djetinjstvu, preko školske nastave materinskog jezika, sve do stranog jezika, jezik, govor i ispravno izražavanje nas prate cijeli život. Kao što fizičke odlike pojedinca mogu utjecati na njegov životni put, tako i jezične kompetencije mogu imati značajan odraz na njega. Zadatak ovog rada je istražiti kakvo je stanje u Hrvatskoj glede poučavanja stranog jezika te kolika važnost se trenutno pridodaje poznavanju istoga, odnosno kakav utjecaj bolje poznavanje stranog jezika može imati na životni put i karijeru osobe.

Kako bismo lakše shvatili o čemu se radi, a ujedno i odredili jedan od glavnih pojmova ovog rada, treba definirati što je to zapravo jezik: jezik možemo definirati kao sustav znakova koje ljudi upotrebljavaju u jezičnoj djelatnosti [1]. Ono što valja napomenuti na ovom mjestu je dvostruka funkcija jezika unutar društva, a to su: komunikacijska i manifestativna funkcija. Drugim riječima jezik nam služi kako bismo se međusobno sporazumjeli (komunikacijska), ali kroz taj isti jezik možemo spoznati i dodatnu dimenziju poput podrijetla, etničke pripadnosti, kultiviranosti, status obrazovanja i slično (manifestativna).

Kako se jezikom prenosi i kultura, tako razvijenost jezične kompetencije odražava i kulturnu dimenziju govornika. Štoviše ako se radi o komunikaciji na materinskom jeziku, vještom slušatelju je moguće otkriti podrijetlo, kulturnu pozadinu, školovanost i druge dimenzije iz govora odnosno pisma govornika. Sa stranim jezikom situacija nije nimalo drugačija. Dakle jezik nam može biti svojevrsni spontani identifikator. On može odati mnoštvo informacija o nama. Upravo iz tog razloga lijep način izražavanja, te dobro poznavanje stranih jezika daje prednost u situacijama gdje je ponuda radne snage velika i gdje detalji mogu odlučivati. Posebno pri usmenim intervjuima ova dimenzija dobiva poseban značaj, te dobro i brzo snalaženje pri komunikaciji na stranom jeziku igra veliku ulogu. Prva i osnovna pretpostavka za učenje stranog jezika, je osnovna pismenost. Prema popisu stanovništva iz 2001., u Hrvatskoj ima 1,8% nepismenih ljudi, što ih odmah svrstava u skupinu koja će vrlo teško savladati strani jezik, s obzirom da dva glavna preduvjeta nisu ispunjena, a to su čitanje i pisanje. Tako su oni u iznimno lošoj situaciji glede zaposlenja za koje je potreban najmanji stupanj pismenosti, ili štoviše poznavanja stranog jezika.

2. Čimbenici koji djeluju na zastupljenost pojedinih jezika u svijetu

Kako bi danas mogli biti uspješni na međunarodnoj razini, nužno je poznavati najmanje jedan strani jezik, koji se učestalo koristi na međunarodnoj razini. U najvećem broju slučajeva to bi bio engleski jezik, kao *lingua franca*. Međutim zavisno od regije u kojoj osoba živi, u obzir dolaze i drugi jezici, koji mogu djelomično zamijeniti, danas već uvelike uniformirani poslovni engleski jezik. Da

bismo dobili bolji pregled što to na svjetskoj razini znači, slijedi popis najraširenijih jezika svijeta.

Najrašireniji jezici svijeta: [2]

1. Mandarinski 1000 milijuna govornika
2. Engleski 450 milijuna govornika
3. Hindi 400 milijuna govornika
4. Španjolski 370 milijuna govornika
5. Ruski 300 milijuna govornika
6. Arapski 200 milijuna govornika
7. Bengalski 200 milijuna govornika
8. Portugalski 200 milijuna govornika
9. Indonezijski/Malajski 150 milijuna govornika
10. Japanski 130 milijuna govornika
11. Njemački 120 milijuna govornika

Kao što je iz tablice vidljivo, iako je engleski jezik u međunarodnom poslovanju najčešće upotrijebljen, pukim brojkama nije ni približno jezik kojeg govori najviše ljudi na svijetu kao svoj materinski jezik. Pogledamo li tablicu najčešće govorenog izvornog jezika, onda se engleski plasira „tek“ na sedmo mjesto [3]. Postavlja se pitanje koji je razlog tolikoj rasprostranjenosti engleskog jezika? Zašto toliko ljudi na svijetu uči engleski jezik? Obrazloženje bi se trebalo potražiti u prošlosti. Kolonijalistička sila Engleska, imala je znatan utjecaj na osvajanje i razvoj „novih“ svjetskih teritorija. S njima je došao i njihov jezik, koji iako ne uvijek, često postaje bar drugi službeni jezik kolonizirane države. Zbrojimo li tomu danas i utjecaj jedne od najjačih svjetskih ekonomsko-političkih sila u protekla dva stoljeća SAD, čiji materinski jezik je američka inačica engleskog jezika, postaje jasnije zašto baš engleski jezik uči i govori toliko broj ljudi. No znači li to da sama ekonomsko-politička sila automatski može nametnuti svoj jezik? S obzirom na činjenicu, da je mandarinski jezik onaj s najviše govornika na svijetu, i da je Kina kao država ove godine postala najveći izvoznik na svijetu, [4] moglo bi se postaviti opravdano pitanje, je li poslovnim subjektima, pa tako i njihovim zaposlenicima iz regije oko Kine, odnosno istočne Azije, a možda i šire, od sada isplativije učiti mandarinski kao strani jezik? Pretpostavka je da sama geografska blizina određenog govornog područja nije uvijek odlučujuća, no može imati utjecaj na izbor učenja stranog jezika. Iz navedenog primjera vidljive su socijalne, ekonomske i demografske komponente nametanja nekog određenog stranog jezika kao poželjnog za učenje ili ne. Međutim utjecaja na odabir stranog jezika za podučavanje u školama imaju ponajprije unutrašnja i vanjska politika. Lijep primjer za to daje i Hrvatska. Naime u današnjici u Hrvatskoj se kao strani jezik pored engleskog jezika najčešće podučava i njemački jezik, no tek na drugom mjestu što je u skladu sa svjetskim trendom.

Jezik	Broj učenika u osnovnoj školi	Broj učenika u srednjoj školi
Engleski	181.614	119.835
Njemački	75.295	61.463
Talijanski	17.624	24.431
Francuski	2.581	4.546
Španjolski	212	1.424

Tablica 2: Broj djece u Hrvatskoj po učenju pojedinog stranog jezika [5]

Podaci u tablici preuzeti su iz Priopćenja o obrazovanju DZS-a iz 2009. godine

Koji su razlozi tako jakoj zastupljenosti njemačkog jezika? Iz tablice 1 vidljivo je da je njemački jezik tek na jedanaestom mjestu, daleko iza engleskog jezika, na svjetskoj razini. No kakva je situacija ako ju ograničimo na Europu? U konačnici Hrvatska je dio Europe. Situacija se znatno mijenja, ukoliko ju ograničimo geografski. Interesantna studija [6] Europske komisije iz 2005. godine pokazuje da je u Europi po broju govornika materinskog jezika njemački jezik na prvom mjestu, s 18%, dok drugo i treće mjesto dijele engleski i talijanski s po 13%. S obzirom na takve podatke, velik je razmjer između podučavanja engleskog jezika i njemačkog jezika (kao prvog stranog jezika), odnosno omjer podučavanja talijanskog i njemačkog jezika. Sama komponenta geografske blizine dakle nije uvijek ključni faktor za odluku o podučavanju stranog jezika. Lijepo je to vidljivo na omjeru njemačkog i talijanskog jezika. Isti je slučaj i s mandarinskim. Engleski jezik je na svjetskoj razini preuzeo glavnu ulogu u poslovnoj, ali i privatnoj komunikaciji, i posebice u modernim tehnologijama. Mnoštvo pojmova koji su danas u upotrebi u raznim jezicima svijeta, a tiču se modernih tehnologija preuzeto je upravo iz engleskog jezika. Moguće objašnjenje za relativno jaku rasprostranjenost njemačkog jezika u hrvatskim školama je naša povijesna i geografska povezanost s državama njemačkog govornog područja. Od vremena Austrougarske do danas, sigurno je znatan utjecaj stizao s njemačkog govornog područja. Preko svjetskih ratova (drugi svjetski rat i ostajanje njemačkih vojnika na ovom području) i intenzivnije tijekom domovinskog rata, Njemačka se izravno uplitala u političko-ekonomska zbivanja Hrvatske. Ne bi se smjela izostaviti i ekonomska-socijalna komponenta tijekom 60-ih i 70-ih godina, kada je emigrirao velik broj „gastarbajtera“ iz Hrvatske u zemlje njemačkog govornog područja, te je tako nastala snažna i stalna spona između Hrvatske i Njemačke, Austrije i Švicarske. Na ovakav način promatrano njemački jezik se podučava relativno „malo“, s obzirom na nabrojane poveznice. Dakle opet zaključujemo, nije samo geografska blizina presudna kod izbora učenja, odnosno podučavanja nekog stranog jezika. Složenost ovog fenomena je daleko veća i nema mjesta za detaljnije osvjetljavanje u ovom radu.

3. Jezična politika

Kao jedan od najjačih čimbenika koji utječe na izbor stranih jezika u školama, na ovom mjestu mora se spomenuti utjecaj jezične politike pojedine države. »Kao jezičnu politiku označavamo odlučna nastojanja neke države da vlastiti jezik istakne i kod ostalih naroda, a pogotovo pokušaje da se jezik kojim govori većina stanovništva – i koji kao takav predstavlja i službeni državni jezik – približi i dijelovima stanovništva koji govore drugim jezikom i da ih se potakne da taj jezik prihvate« [7]. Ovdje se naglasak stavlja na vlastiti jezik, dok iduća definicija proširuje spektar. Herbert Christ definira jezičnu politiku kao »zbroj onih političkih inicijativa kojima se neki određeni jezik ili jezici podržavaju u svojoj javnoj valjanosti, funkcioniranju i širenju« [8]. Lijep primjer kako se prije politika odražavala na društvo i kako brzo se ta politika može promijeniti je podučavanje ruskog jezika kao stranog jezika tijekom godina nakon drugog svjetskog rata u bivšoj SFRJ, u čijem sastavu je bila i današnja nezavisna Republika Hrvatska. Generacije nakon 1945. Su mahom imali ruski jezik kao prvi strani jezik tijekom svog obveznog školovanja, sve do početka 80-ih godina, kada je došlo do preokreta i odstupanja od ruskog jezika kao stranog jezika u školama. Uslijed političkih događanja počevši od 80-ih godina do danas (raspad SSSR-a i „Varšavskog pakta“, ujedinjenje Demokratske Republike Njemačke i Savezne Republike Njemačke), jasno je vidljiv utjecaj „zapadnjačke kulture“, i tendenciji k zapadu, te tako i engleskog i njemačkog jezika (francuskog, španjolskog, talijanskog), kao poželjnih stranih jezika u školama.

Dok je prije po tom pitanju politika kaskala za uređenjem toga dijela školovanja, putem preporuka ili odredbi odgovornog ministarstva, danas barem u naznakama imamo koherentnu jezičnu politiku, koja je u skladu sa zahtjevima Europske Unije (drži se *Zajedničkog europskog okvira za jezike iz 2005.*). *Nacionalno okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi*, [9] je dokument Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa s konca 2008. Godine, u kojemu se situacija pokušava sistematizirati i uskladiti sa zahtjevima moderne Europe. Međutim takav kurikulum, odnosno nacionalni kurikulum, koji bi trebao kao temeljni dokument na nacionalnoj razini donositi vrijednosti, opće ciljeve i načela odgoja i obrazovanja te koncepciju učenja i podučavanja s ciljem unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa u cijelosti, je samo prvi korak pri ispunjenju *Plana razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.* Svi ti dokumenti su u skladu s Hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom. Međutim nije dovoljno donijeti smjernice, treba ih i praktično provesti. Ovdje se u praksi susrećemo s problemom adekvatno školovanog kadra, odnosno nedostatkom istoga. Naime mnogo škola bilo bi voljno pružiti širi spektar ponude stranih jezika, no zbog nedostatka nastavnog kadra to nije moguće. Najčešće su stog zastupljeni engleski jezik i njemački jezik. Ponajprije u ruralnim sredinama to su gotovo jedini jezici koji se nude tijekom obveznog školovanja u osnovnim, ali i u srednjim školama (iznimno se u gimnazijama zbog obveznog latinskog jezika pruža nastava iz tog jezika).

4. Višejezičnost i „Diversity“ koncept

Danas kao što smo vidjeli iz tablice, u Hrvatskoj se najviše poučava engleski jezik, kao prvi strani jezik. Međutim sve veća globalizacija i internacionalizacija zahtijevaju više od znanja samo jednog stranog jezika [10]. Ovakav trend zapravo je poželjan i u skladu s politikom Europske komisije [11]. Višejezičnost je važna pretpostavka pri školovanju, a posebice pri zapošljavanju jer omogućava lakšu komunikaciju s inozemstvom. Današnja praksa pri raspisivanju natječaja za poslove pri Europskoj komisiji je poznavanje i aktivno korištenje najmanje dvaju stranih službenih jezika Europske Unije, pored trećeg materinskog jezika. No nije nužno da oba strana jezika budu iz skupine najzastupljenijih jezika. Dakle bez obzira na povećane zahtjeve, ne dolazi do diskriminacije manjinskih jezika čija rasprostranjenost nije onolika kao nekih drugih jezika. Zbog toga imamo velik broj službenih jezika Europske Unije. „Diversity“ koncept integriran je u jezičnu politiku EU [12]. Iz ovoga bi trebalo biti jasno vidljivo, koliku prednost i ekonomsku komponentu u ovakvim slučajevima čini poznavanje stranih jezika, bez obzira na brojčanu zastupljenost njihovih govornika. Upravo ovdje bi Hrvati mogli imati svoju priliku, ukoliko Hrvatski postane jedan od službenih jezika Europske Unije. Jezici pri tome dakle igraju veliku ulogu, jer višejezične građanke i građani mogu bolje iskoristiti obrazovne mogućnosti, koje pruža integrirana Europa. Europska Unija stoga u okviru njene jezične politike pospješuje svoje građane i slijedi cilj, da svi pored svoga materinskog jezika vladaju s najmanje dva strana jezika. Ova pretpostavka se temelji na zahtjevima državnih poglavara i predsjednika vlada sa sjednice Europskog Vijeća u Barceloni iz ožujka 2003., po kojoj svako dijete u Europskoj Uniji od malih nogu treba učiti najmanje dva strana jezika. Prednost pri zapošljavanju, odnosno samo zapošljavanje postaje nemoguće bez poznavanja dvaju stranih jezika. Ulaganja u učenje stranih jezika postaje sve nužnija i trebala bi se na državnoj razini, putem jezične politike sve više poticati i provoditi. U Hrvatskoj je višejezičnost u provedbi već duže vrijeme u nekim segmentima srednjoškolskog sustava, posebice u gimnazijama, gdje djeca najčešće imaju kombinacije engleskog jezika s nekim drugim stranim jezikom. Drugi strani jezik uvelike ovisi o raspoloživom kadru. Ograničenost adekvatno školovanog kadra često je ograničavajući faktor pri uvođenju nekog dodatnog stranog jezika u ponudu nastave. Dakle u dijelu školstva ova politika već dugo živi, no to nije slučaj sa svim dijelovima školskog sustava u Hrvatskoj. Nažalost pogotovo trogodišnje srednje škole imaju najčešće nastavu iz samo jednog stranog jezika. Međutim nije isključeno da po završetku ovakvih trogodišnjih strukovnih srednjih škola učenici odu na rad u inozemstvo, gdje će im jezik itekako biti nužan i to ne samo u struci, nego i u svakodnevnom životu. Ovdje na vidjelo izlazi određena neusklađenost odnosno nepromišljenost pri koncipiranju učenja stranog jezika, kako od predškolskog doba, tako sve do kraja obveznog školovanja. Za razliku od visokoškolskog sustava, koji se na europskoj razini proteklih godina znatno promijenio (Bologna) i uniformirao, kako bi se upravo olakšala razmjena i usporedba programa različitih država, obrazovni sustav do visokog školstva djeluje po pitanju podučavanja stranog jezika kaotično. Postavlja se opravdano pitanje tko to odabire strane jezike i kreira nastavne programe

koji se poučavaju u osnovnim i srednjim školama? Je li ponuda u takvim školama ograničena zbog manjka stručnog nastavnog kadra? Također interesantno pitanje je po kojem kriteriju se odabire strani jezik koji će djeca učiti, ukoliko uopće ima mogućnosti za izbor (roditelji, dijete samo, nastavnici, netko treći). U vidu rasvjetljavanja ovog pitanja trebala bi se provesti pismena anketa koja bi se bavila upravo ovim pitanjem.

5. Mjere za poboljšanje poznavanja stranog jezika

Interesantna pojava koja prati svjetski trend je rastući broj škola stranih jezika u Hrvatskoj od početka devedesetih godina proteklog stoljeća [13]. Po broju novoootvorenih škola moglo bi se zaključiti da je to branša u ekspanziji, kako u Hrvatskoj, tako i u ostalom svijetu. Prije svega na internetu postoji velika ponuda programa raznih škola stranih jezika. Tko to koristi ove ponude? S obzirom na iskazana iskustva, velik broj polaznika je upisan u ove škole upravo iz nemogućnosti (besplatnog) učenja drugog stranog jezika u osnovnim, odnosno srednjim školama. No postoji i određen broj polaznika koji nedostatnu obveznu nastavu prvog stranog jezika nadopunjuju ovim putem. Dakle privatno pohađanje drugog stranog jezika prepoznato je kao opće, ali i poslovno dobro, koje pridonosi povećanju šansi zapošljavanju u budućnosti. Ono što Europa propagira (višejezičnost i cijelo životno učenje), to građani Hrvatske već dijelom samostalno prepoznaju i pokušavaju nadoknaditi privatnim putem, kad već obveznim obrazovanjem uvelike nije moguće. Ovakvi potezi su svakako za pohvalu. Oni koji određuju koji jezik će dijete učiti, su često roditelji, pogotovo kod djece mlađe dobi. Iako naravno u dogovoru s djetetovim preferencijama, oni imaju zadnju riječ. Pitanje je po kojim kriterijima oni odlučuju. Tko je njih pripremio za donošenje takve važne odluke. Odluke koja može imati velik utjecaj na budućnost djeteta. Bilo bi zanimljivo ispitati roditelje pri upisu djece u škole stranih jezika koji kriterij je odlučio o izboru stranog jezika za njihovo dijete. Jesu li to osobne preferencije roditelja, promišljeni akt, ili pak utjecaj okoline. Negativnost u ovom kontekstu je činjenica, da se ovakve škole plaćaju, što diskriminira one roditelje, koji svom djetetu ne mogu priuštiti pohađanje ovakvih obrazovnih institucija. Međutim ulaganje u obrazovanje donosi određene prednosti. Kako bi škole stranih jezika bile što atraktivnije, one su usklađene s Europskim referentnim okvirom za jezike (*Common European Framework of Reference for Languages* CEFR), koji garantira transparentno, usporedivo i praktički orijentirano učenje stranih jezika. Ovakve diplome, odnosno certifikati, koji se stječu u ovakvim školama su u cijelosti priznati i usporedivi s drugim europskim certifikatima unutar EU. Ovakva usporedivost u visokoškolskim krugovima počela je živjeti od Bolognskog procesa, koji je zbrisao granice mobilnosti unutar Europske Unije, a i šire, te je time s jedne strane omogućio studentima da jedan semestar ili duže provedu u inozemstvu i iskuse studirati u drugoj državi, no nužna pretpostavka je poznavanje stranog jezika kako bi takva razmjena uopće bila smisljena i moguća. Dakle oni studenti kojima strani jezik nije jača strana, imat će smanjene mogućnosti za ovakva iskustva.

6. Prednosti individualne višejezičnosti:

- Mogućnost korištenja više razine komunikacije
 - o Bolje razumijevanje stranih jezika u svakodnevnicima (televizija, radio, internet, knjige)
 - o Ljepše izražavanje zbog većeg fonda poznatih riječi i fraza
 - o Širi kulturološki spektar (svaki novi jezik sadrži i nove aspekte kulture) zbog učestale komunikacije na određenom jeziku
- Bolje šanse pri zapošljavanju
 - o U Hrvatskoj, unutar EU, a i na svjetskoj razini je nužno poznavati najmanje jedan strani jezik, dok je za poslove unutar Europske komisije nužno poznavati najmanje dva strana jezika pored materinskog
 - o Lakše uspostavljanje međunarodnih kontakata
 - o Proširenje mogućnosti ostvarivanja poslovnih kontakata (vođenje razgovora na stranom jeziku je bitno prije svega na poslu)
 - o Prijave na natječaje izvan svoje domovine!
- Lakše snalaženje u mnogobrojnoj stranoj (znanstvenoj i stručnoj) literaturi
- Veća mogućnost interakcije i komunikacije u novim i nepoznatim situacijama

7. Zaključak

U vidu poboljšanja situacije glede podučavanja stranog jezika u Hrvatskoj, napravljeni su određeni koraci koji bi konzekventnom provedbom mogli uroditi plodom, a posebice veća ponuda stranih jezika tijekom cjelokupnog školovanja bio bi dobar početak. Naravno sama kvaliteta nastave odnosno nastavnog kadra mora biti osigurana, kako bi se i rezultati s vremenom uspostavili na željenoj razini. Zato posebice u obrazovanju budućih nastavnika treba uvesti visoku kvalitetu i stručnost. Prepoznata vrijednost stranog jezika u obrazovanju, a posebice pri zapošljavanju ulazi i u domaću svijest, pri čemu je iznimno bitno da se s državne strane pokreće poboljšanje situacije. Brojne prednosti poznavanja više stranih jezika prouzrokovala je značajan rast privatnih škola stranih jezika, u koju se mahom upisuju i vrlo mlada djeca, kako bi pored obveznog školstva dodatno učili strane jezike. Dakle i prije nego je država reagirala, brojni roditelji napravili su samostalan korak u pravom smjeru, jer ova trenutna prednost poznavanja više od jednog stranog jezika će uskoro postati norma koju će svi ozbiljni kandidati za poslove unutar EU, ali i u Hrvatskoj morati ispunjavati kako bi uopće došli u obzir za bilo kakve zahtjevnije poslove. To se naravno odnosi prije svega na opseg poslova unutar kojih se traži visoko obrazovanje, ali zbog pojačane nužne međudržavne suradnje postaje imperativ za sve. Cilj Hrvatske obrazovne politike mora biti daljnje poboljšanje obrazovnog sustava i

podizanje kvalitete u svim segmentima, a posebice polaganje težišta na poznavanje stranih jezika, koji imaju poseban značaj za međunarodnu suradnju, za koju se proteklih godina toliko trudimo. No ovakvi koraci zahtijevaju znatne resurse, što ljudske, što financijske, tako da država odnosno odgovorno ministarstvo mora stajati iza navedenih započetih koraka.

8. Literatura

- [1] Škiljan, D. (1980). *Pogled u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb.
- [2] Eu-student (2008). *Dostupno na:* <http://de.eu-student.eu/liste-der-meistgesprochenen-sprachen-der-welt/> *Pristup:* 15-02-2010.
- [3] Best, K.-H. (2010). *Dostupno na:* <http://de.wikipedia.org/wiki/Weltsprachen> *Pristup:* 15-02-2010.
- [4] Frankfurter Allgemeine Zeitung (2010). *Dostupno na:* <http://www.faz.net/s/Rub050436A85B3A4C64819D7E1B05B60928/Doc~E5E72152A28354C5F80305579C4E85E6C~ATpl~Ecommon~Scontent.html> *Pristup:* 15-02-2010.
- [5] Europsko istraživanje stranih jezika, Survey Lan0g (2009), *Dostupno na:* <http://dokumenti.ncvvo.hr/ESLC/prezentacija.pdf>, *Pristup:* 15-02-2010.
- [6] Europska komisija (2005). *Dostupno na:* http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_237.en.pdf *Pristup:* 15-02-2010.
- [7]. Kainz, F. (1969). *Philosophische Etymologie und historische Semantik*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, *Sitzungsberichte* 262, Band 4, Wien.
- [8]. Christ, H. (1980). *Fremdsprachenunterricht und Sprachenpolitik*, 3129316205, Klett-Cotta, Stuttgart.
- [9]. Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (2008). *Nacionalno okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi*.
- [10]. Velički, D. (2007). Nova višejezičnost i učenje stranih jezika kao dio jezične politike, *Metodički ogledi*, 14/2007, str. 93-103, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb.
- [11] Europska komisija (2009), *Dostupno na:* http://ec.europa.eu/education/languages/eu-language-policy/index_de.htm *Pristup:* 15-02-2010.
- [12] Europska komisija (2007). *Charta der Grundrechte Europäische Union*, *Dostupno na:* <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:DE:PDF> http://ec.europa.eu/education/languages/eu-language-policy/index_de.htm *Pristup:* 15-02-2010.
- [13]. Strani jezici (2010). *Dostupno na:* <http://strani-jezici.50webs.com/> *Pristup:* 15-02-2010.

Photo 120. House dedication / Posveta kuća